

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

EBELER HAFTASI BİLGİ NOTU

“Ebelik güçlenirse, kadınlar ve çocuklar yaşar. Her kadın ve bebek için ebe hakkı”

Dünyada her iki dakikada bir kadın, gebelik veya doğum komplikasyonları nedeniyle hayatını kaybetmekte; her yıl yaklaşık 2 milyon bebek doğumda yaşamını yitirmektedir. Bu gerçek, kadınların ve bebeklerin yaşam hakkını güvence altına almak için ebelik mesleğinin güçlendirilmesi gerektiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Uluslararası Ebeler Konfederasyonu'nun (ICM) yayınladığı 2024–2026 Stratejik Planı, ebeliğın güçlendirilmesini yalnızca mesleki gelişim başlığı altında değil; kadınların, yenidoğanların ve çocukların yaşam hakkı, sağlık hakkına eşit erişim ve toplumsal cinsiyet eşitliği açısından stratejik bir gereklilik olarak tanımlamaktadır:

- Ebelerin özerkliği mesleki bir ayrıcalık değil, nitelikli bakımın koşuludur
- Ebeliğın güçlendirilmesi anne, yenidoğan ve çocuk sağlığını koruyan kamusal bir zorunluluktur
- Kadınların sesini, deneyimini ve doğum süreçleri üzerindeki söz hakkını merkeze almak gerekir
- Sağlık politikaları, ebeleri görünmez kılan değil; karar alma süreçlerine ve hizmet sunumunun her aşamasına etkin ve güçlü biçimde dahil eden bir anlayışla yapılandırılmalıdır
- Krizler, göç, yoksulluk ve iklim etkileri arttıkça ebelik hizmetlerini daha da güçlendirmek gerekir

Kadınların sesini merkeze alan, ebeliğın yaşam kurtaran rolünü görünür kılan ve kriz dönemlerinde bu mesleğın donanımını güçlendiren politikalar, bugün savunulması gereken temel halk sağlığı önceliklerindedir.

Türkiye’de ebeler, kadınların ve çocukların sağlık hakkını güvence altına alan birinci basamak sağlık hizmetlerinin temel unsurlarındandır. Gebelik izlemi, doğum öncesi ve sonrası bakım, doğum, aile planlaması ve çocuk sağlığı hizmetlerinde en erişilebilir sağlık profesyonelleri arasında yer alırlar. Ebelik hizmetleri yalnızca klinik bakım sunumuyla sınırlı değildir; aynı zamanda kadınların kendi bedenleri ve doğum süreçleri üzerinde söz sahibi olmalarını destekleyen önemli bir güçlenme alanı oluşturur.

Geçmişte sağlık ocağı ve sağlık evi modeli içinde ev ziyaretleriyle bütünleşen ebelik hizmetleri, hizmete erişimin artırılması ve sağlıkta eşitliğin sağlanması önemli bir rol üstlenmiştir. Günümüzde ise birinci basamakta ebe istihdamının artırılmasına ve doğum hizmetlerinde ebelerin mesleki özerkliğının

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

güçlendirilmesine ihtiyaç vardır. Türkiye’de sezaryen oranlarının yüksek seyretmesi, doğum hizmetlerinin örgütlenmesinde ebe merkezli ve kanıta dayalı yaklaşımların güçlendirilmesi gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır.

23 Nisan haftasında kutlanan Ulusal Ebelik Haftası ve 5 Mayıs Uluslararası Ebeler Günü vesilesiyle, ebelik hizmetlerinin güçlendirilmesi sağlık politikalarının öncelikli başlıklarından biri olmalıdır. Bu kapsamda; birinci basamakta yeterli ebe istihdamı sağlanmalı, hastanelerde özellikle doğum hizmetlerinde ebelerin mesleki özerkliği korunmalı, toplum temelli ebelik hizmetleri desteklenmeli ve ebelik politikaları kadınların, yenidoğanların ve çocukların yaşam hakkı temelinde ele alınmalıdır.

Kadınların ve çocukların yaşam hakkının korunması için; birinci basamakta ebe istihdamı artırılmalı, doğum hizmetlerinde ebelerin özerk çalışması güvence altına alınmalı, toplum temelli ebelik hizmetleri güçlendirilmeli ve sağlık politikaları, ebelik mesleğinin bilimsel ve toplumsal rolünü gözeten bir anlayışla yeniden yapılandırılmalıdır.

HASUDER Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Üreme Sağlığı Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

Kaynaklar

1. Strategic Plan 2024-2026. <https://internationalmidwives.org/who-we-are/>. Erişim tarihi: 30.04.2026.
2. International Confederation of Midwives, Strategic Plan, 2024-2026. Erişim adresi: <https://internationalmidwives.org/resources/strategic-plan-2024-2026/>. Erişim Tarihi: 30.04.2026.